

KALKMELK	
Voordelen	Residuärmer product. Geen emissie naar milieu.
Nadelen	Geen
Meerkosten voor teler	Aanpassing beregeningsinstallatie € 300,-. Gebruik kalkmelk € 175,-/ha
Schatting baten voor teler	Besparing fungiciden vanaf oogst (Captan of tebuconazool): € 150,-/ha

ISOMATE CLR	
Voordelen	Geen residu op eindproduct. Geen emissie naar milieu.
Nadelen	Geen
Meerkosten voor teler	€ 255,- / ha
Schatting baten voor teler	Middelbesparing door 3-4 bespuiten achterwege te laten met (dure) fruitmotmiddelen als Coragen (momenteel gangbaar), Affirm (bij hoge druk) en Decis (ingezet bij noodgevallen).

SURROUND	
Voordelen	Geen residu op eindproduct. Geen emissie naar milieu. Surround is een relatief goedkoop middel. Draagt na langduriger toepassing effectief bij aan een biologisch evenwicht in de boomgaard.
Nadelen	Vergt een goede oplossing om verstopping van spuit te voorkomen.
Meerkosten voor teler	€190,- / ha
Schatting baten voor teler	Middelbesparing op middelen als Envidor, Movento en Vertimec Gold.(momenteel gangbaar), Affirm (bij hoge druk) en Decis (ingezet bij noodgevallen).

Een aantal biologische bestrijdingsmiddelen geeft geen risico voor bijen, andere bestuivers en natuurlijke vijanden.

Kalkmelk is een goed alternatief voor chemische schimmelbestrijding in de fruitteelt. De hoge pH (11-12) van kalk op boom en bladlittekens voorkomt kieming van de schimmel *Neonectria Galligena* (Vruchtboomkanker). Kalkmelk wordt meestal toegediend via het (aangepaste) beregeningssysteem. Ongeveer 5 behandelingen per jaar, vanaf oogst tot vroege voorjaar. Vooral regelmatige toepassing tijdens periode van bladval in de herfst is belangrijk.

Duurzame bestrijding van fruitmot maakt gebruik van:

- feromoonverwarring (Isomate): mannetjes kunnen geen vrouwtjes vinden voor bevruchting (werkt ook tegen bladrollers) bij ophangen vanaf mei.
- bij >0,5% schade in afgelopen jaar combineren met Madex-bespuiting. Dit bevat *Cydia pomonella* granulose virus wat rupsen van de fruitmot doodt. Toepassing vanaf juni 3-4 keer indien nodig.

Het product Surround (keolineklei) werkt effectief om te vermijden dat er tijdens de bloei reeds eieren van de perenbladvluit afgelegd worden. Doordat de eieren die dan toch nog achterblijven veel dichter bij elkaar liggen, zal eventuele bestrijding achteraf een stuk efficiënter kunnen verlopen. Het wordt toegepast met 2-3 bespuitingen in maart. Hoewel Surround geen toelating als gewasbeschermingsmiddel heeft, mogen telers het inzetten als bemesting.

Savona is een middel op basis van kaliumzouten van vetzuren (eigenlijk een soort zeep). Savona is toepasbaar als correctiemiddel waar biologische bestrijding wordt uitgevoerd. Het is effectief tegen insecten zoals witte vliegen, tripsen, bladluizen, wolluizen, wantsen, cicaden en larven van bladwespen.

ADDIT is een adjuvant die de werking van Savona verbetert en verlengt. ADDIT bevat een emulgeerbare plantaardige olie met uitvloeier. Toepassing vindt plaats door 2-3 bespuitingen in mei-juni, bij voorkeur in de regen.

Ook roofmijten en roofwantsen kunnen worden ingezet tegen perenbladvlo en trips. Deze natuurlijke vijanden kunnen worden gelokt met bloemenranden.

Vruchtrot tijdens de bewaring wordt tegengegaan met Boniprotect, een antagonistische gist (*Aureobasidium pullulans*). Het product werkt via natuurlijke concurrentie om ruimte en voeding tussen pathogenen (zoals *Penicillium* sp., *Botrytis* sp., *Monilia* sp. Em *Gloeosporium* sp.) en antagonisten op het fruit. Toepassing bestaat uit 2 bespuitingen, voor en tijdens de oogst. Het middel is bewezen effectief in teelt van hardfruit en aardbeien.

In het project Bee Deals werkt een groot aantal ketenpartijen aan de verbetering van de leefomgeving van de bijen. Bijen zijn als bestuivers van voedselgewassen immers cruciaal in onze voedselvoorziening. Onder begeleiding van CLM en Food4Bees nemen de volgende partijen bijvriendelijke maatregelen: Jumbo, The Greenery, Jansen-Dongen, de gemeenten Oss, Deventer, Alphen aan den Rijn, de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap, de waterschappen De Dommel, Brabantse Delta, Aa en Maas, Rijnland, Stichtse Rijnlanden, Rivierenland, Drents Overijsselse Delta en Scheldestromen, Brabant Water, Dunea, Provincie Brabant, Provincie Zuid-Holland, Stichting Van der Hucht de Beukelaar en de Triodos Foundation.

Kijk voor meer informatie op www.beedeals.nl en @thebeedeals.

© CLM, september 2017

SAVONA+ADDIT	
Voordelen	Geen residu op eindproduct. Geen emissie naar milieu.
Nadelen	Duur middel.
Meerkosten voor teler	€450,- / ha
Schatting baten voor teler	Middelbesparing op middelen als Movento en Vertimec Gold. Baten wegen momenteel nog niet op tegen de kosten. (Wel als residu op eindproduct moet worden vermeden)

BONIPROTECT	
Voordelen	Minder/geen residu op eindproduct. Geen emissie naar milieu.
Nadelen	Geen
Meerkosten voor teler	2 x 1,5 kg/ha = € 135,- / ha
Schatting baten voor teler	Middelbesparing op middelen als Captan en Bellis.